

Socialistiskt Forum november 2022

Socialistiskt forum är tillbaka!

För första gången sedan pandemin samlades vänsteraktivister, debattörer och föreläsare återigen till Socialistiskt Forum den 26 november på ABF-huset i Stockholm. Årets tema var ”Ta tillbaka framtiden” och programpunkterna täckte en rad spännande ämnen som lockade flera hundra deltagare till en helspäckad dag.

Socialistiskt Forum var i år ett samarrangemang mellan ABF Stockholm och *Flamman*¹.

Följande programpunkter finns tillgängliga på Youtube:

[Hur blev högern coolare än vänstern?](#)

[Hur kan en högerregering förändra Sverige? Ett seminarium...](#)

Innehåll

Flamman	1
<i>Leonidas Aretakis: Socialistiskt forum visar att vänstern vill ta tillbaka framtiden</i>	1
Internationalen	2
<i>”Rysk imperialism är ett Frankensteins monster”</i>	2
<i>Memorial – modiga minnesarbetare utmanar Putins diktatur</i>	4
<i>Perspektiv på USA:s mörka historia</i>	6

Lästips

Årets Socialistiskt Forum stöddes inte som tidigare av LO, vilket förmodligen bidragit till att den övriga vänstern, liksom den vanliga pressen, inte uppmärksammat årets upplaga i någon större utsträckning. Och när man gjort det så har det ibland nämnts i förbigående i ett annat sammanhang:

[SD slutar inte bara för att vänstern ger upp](#) (*Aftonbladet*)

Isobel Hadley-Kamptz: [Den östeuropeiska vänstern förstår instinktivt hotet från den röda imperialismen](#) (*DN*)

Per Gudmundson: [Hur blev högern coolare än vänstern?](#) (*SvD*)

---

¹ Se: <http://flamman.se/a/flamman-medarrangor-till-socialistiskt-forum>

Flamman

Leonidas Aretakis: Socialistiskt forum visar att vänstern vill ta tillbaka framtiden

Årets upplaga av Socialistiskt forum var en fullproppad succé. Här upptäckte jag att vänstern inte främst är uppgiven, utan ivrig att bygga något nytt.

Natten till lördag vaknade jag klockan tre och kunde inte somna om. Dagen för Socialistiskt forum hade precis börjat och mardrömmarna stod på kö i temporalloben. Tänk om ingen dyker upp – förutom några nazister som inte ens hittar någon att trakassera?

Störst nattångest gav det första samtalet. Halv tio, precis efter invigningen, skulle jag intervjua Aleksandra Polivanova från människorättsorganisationen Memorial. Hon hade åkt hit från Ryssland för att prata om fredspriset och att de nyligen kallats ”folkfiender” och upplöstes av landets högsta domstol. Socialister är notoriskt bakfulla – skulle någon orka upp? När jag såg att varenda stol var upptagen skingrades all oro. Så fortsatte det hela dagen, i stort sett varenda samtal var så proppat att köerna fick kapas.

I den största salen satt många kvar i pausen för att säkra chansen att se nästföljande samtal. Tur då att det alltid fanns bra alternativ. Medan den radikala humanekologen Andreas Malm diskuterade med före detta statsminister Isabella Lövin hur klimatkampen ska vinnas, presenterade anarkistnestorn Mathias Wåg och framtidsforskaren Karim Jebari bio-kommunismen; när V-ledaren Nooshi Dadgostar berättade för Arbetets ledarskribent Daniel Swedin att under socialismen röker ingen gräs, förklarade partiets hälsopolitiska talesperson Karin Rågsjö att det är partiprogrammet som gäller. (Där förespråkas avkriminalisering.)

Temat var ”Ta tillbaka framtiden!” och för mig representerar det något antikapitalistiskt – att ta tillbaka riksdagen från Tidö-borgarna, vår döende planet från fossilföretagen, eller de unga från högern. När det senare diskuterades under samtalet ”Varför är högern coolare än

vänstern?” sade Liv Strömquist något klokt. Förr hånade vänstern ständigt den liberala mitten, men när alternativhögern gick till ännu skarpare attack mot den – kallade tidningarna för fejknyheter och slutade tro på vetenskapen – så tvingades vänstern i stället försvara denna mitt. Därmed tappade man också sin radikalism och slutade vara utmanande. Detta väcker svåra frågor. Om man (som jag) ser vänstern som en upplysningsrörelse – hur försvarar man fri journalistik och vetenskap mot dumhögern, utan att därmed tappa bort sina system-utmanande ambitioner?

Så förlöpte en hel dag, med tankar som överallt krockade med varandra. Bland bokborden trätte trottar med reformister, republikaner med nätdemokrater, kanslisossar med klimat-rebeller – tills nya mutationer uppstod (eller tutades bort av en blåsorkester). En kvinna berättade om ett nytt samarbete tvärs över landet med en medpanelist, en annan föreslog att något liknande skulle starta upp i Göteborg. Räkna med oss, sade jag.

Den starkaste stimulinen drabbade dock inte hjärnan utan hjärtat och ryggen. För första gången på länge kände jag medvind. Det finns visst många fler som jag. Som visserligen är trötta på att vada i Tidöavtalets och COP27:s bruna sörjor, men som framför allt är trängselsugna efter två covidår – och ivriga att bygga upp något annat.

Internationalen

Håkan Blomqvist

Internationalen 1/12 2022

”Rysk imperialism är ett Frankensteins monster”

Foto: Fabian Rosenberg

Ukrainsk och polsk vänster på Socialistiskt forum

Vi alla vet att vi måste agera nu, men hur? Vilka insatser och uppoffringar krävs och hur omsätter vi dem i praktisk politik? Vi vet att vi måste släcka branden men vem håller i slangen och var kommer vattnet ifrån?

Isabella Lövin, Andreas Malm, Irma Kjellström och Carl Schlyter diskuterade Klimatkrisen och vad vi kan göra åt den.

”Det är en rasistisk, neoimperialistisk och stalinistisk politik som samlar ihop det värsta ur rysk historia till ett Frankensteins monster under slagordet Russkij Mir den ’Ryska världen’ och ’Ryska freden’, det är samma ord på ryska. Den handlar både om att suga ut resurser - och liv, och att ta avstånd från den borgerliga demokratins värderingar.”

Yuliya Yurchenko från den ukrainska vänsterorganisationen Sotsialny Ruch² var en av talarna vid lördagens Socialistiskt Forum i Stockholm:

– I vänstern var vi vana vid att prata om imperialism ”overseas”, på andra sidan haven. Men det här är en neokolonial invasion för intern kolonisering, en bosättarkolonialism. Ta Cherson, där erövrade de ryska styrkorna bostäder i en piratkolonialism för att flytta in ryssar. Samma sak på Krim, menade hon.

Yuliya Yurchenko. Foto: Arnold Jeppson

Tillsammans med Sofia Malisz från polska Razem, samtalsledare Volodya Vagner och Flammans Leonidas Aretakis talade Yuliya Yurchenko på temat ”Russian imperialism and the left.”

Vid det fullsatta seminariet fick den klassiska vänstern på pälsen för en enögd vägran att se USA som den enda imperialismen.³ Internationella vänsterikoner som Samir Amin, Göran Therborn, Noam Chomsky och Naomi Klein betecknades av Leonidas Aretakis som ”boomer-antiimperialister” eller ”old-school”, som inte såg tecknen från Tjetjenien eller Georgien och in i det sista kallade alla varningar om en rysk invasion av Ukraina för ”krigshets”.

² Se [Sotsialnyi Ruch \(ukrainska Sociala rörelsen\) om sig självt](#) och avsnittet ”Vänstern i Ukraina och kriget” i [Frågor om Ukraina](#)

³ Den indiske marxisten (?) Vijay Prashad, partiideolog i det indiska kommunistpartiet (CPM), hävdar att det idag bara finns *en* imperialistisk stat: USA. Detta innebär att han förkastar Lenins syn på den moderna imperialismen som ett stadium av kapitalismen. En sådan extrem ståndpunkt stöds dock knappast av särskilt många marxister.

”Skrivbordsmarxisterna” i väst fastnade på ”schackbrädet” om geo-politiska motsättningar, menade Zofia Malisz och Yuliya Yurchenko underströk att det inte fanns något yttre tryck på Putinregimen, ”nej, han var välkommen överallt”, det har sedan 2014 och de ”gröna männen på Krim” handlat om att konsolidera regimen.

– De små gröna männen på Krim blev som en chock för oss, berättade Zofia Malisz från Razem – Förenade vänstern i Polen som bildades i motståndet mot USA:s Irakkrig men tvingades till förändring. På bara timmar splittrades partiet mellan ”skrivbordsteoretikerna” och de som förstod vad som väntade.

Som Zofia Malisz ser det, är rysk imperialism äldre än USA-imperialismen och går tillbaka hundratals år med alla regioner som den ryska imperialismen koloniserat, från Polens delningar till Finland.⁴ Hennes eget parti ser sina ideologiska rötter tillbaka till förkrigstidens polska socialism 1920 som, menade hon, vände sig mot att exportera revolutioner med våld. Hänvisningen bör vara till dåtidens polska socialdemokratis motstånd mot bolsjevikernas röda armé i polsk-ryska kriget.

Till skillnad från vänstern i väst reagerade den polska vänstern med denna långa erfarenhet instinktivt mot rysk imperialism, menade Zofia Malisz och manade:

– Vi måste bort från idéer om att den ryska imperialismens krig mot Ukraina är ett proxy-krig. Vi är emot all imperialism och vi måste ha en och samma moraliska standard. Ryssland är en fascistisk stat och Ukraina måste segra. Ukraina slåss för sin frihet och vår plikt som vänster är att om ukrainarna vill göra väpnat motstånd måste vi stödja dem i det. Det är mycket lätt att glida in i fascism, som visas av Trump och Bolsonaro men också i Polen med abortförbud.

Här tillfogade Yuliya Yurchenko att vi nu har att göra med en komplex global trend som ser annorlunda ut än för hundra år sedan med transnationellt värdeutbyte i nya former. ”Den fascistiska reaktionen i Ryssland göder samma utveckling runt om i världen, därför krävs internationalism på en ny nivå för att bekämpa den imperialistiska hydrans alla huvuden.”

Enligt Yuliya Yurchenko hade invasionen av Ukraina planerats under lång tid, Krim blev ett ”grönt ljus” och Minsk-avtalet gav tid för förberedelser. Hon vände sig mot nya ”tidspausar” som bara skulle möjligheter till en ”tredje invasion”.

– Det finns nu en möjlighet att driva ut ryssarna medan tid är. Hur ska annars människor kunna kämpa för sin frigörelse, om de är döda eller allt är förstört? Yurchenko hann också svara på en fråga, om nynazister i Azovbataljonen:

– Det var före 2014, men sedan dess har nynazisterna massavvisats av den ukrainska befolkningen. Det finns inte ett enda högerextremt parti i den ukrainska sej-men efter valen – till skillnad från i Ryssland, eller i Italien eller på andra håll. Vilket renlighetstest måste Ukraina genomgå för att bevärdigas stöd?

Memorial – modiga minnesarbetare utmanar Putins diktatur

Eva Nikell

Internationalen 1/12 2022

Det är inte ofta jag som pensionär frivilligt går upp Klockan sju en vintermorgon innan mörkret har flyktat jordens dalar. Men inför möjligheten att få lyssna till Alexandra

---

⁴ Om den ryska imperialismens, se Zbigniew Marcin Kowalewski: [Erövringen av Ukraina och den ryska imperialismens historia](#) (2022) och [Russian imperialism](#) (2014); Benny Andersson: [I tsarernas fotspår. Den ryska imperialismen vaknar på nytt](#); Ilja Matvejev: [Putins krig mot Ukraina handlar inte om säkerhet utan imperialistiska intressen](#)

Polivanova från ryska Memorial på ABF-huset i Stockholm kändes det väldigt bra att vara tidigt på plats. Det skriver Eva Nikell.

Alexandra Polivanova talar god svenska med viss brytning. Hon lever i Ryssland och arbetar för den regimkritiska organisation för mänskliga rättigheter som nyligen fick Nobels fredspris – Memorial.

Hon berättar att Memorial stod åtalade för lagbrott vid tidpunkten för utdelningen av fredspriset.. Regimen ville likvidera organisationen och ta över deras lokaler. Memorial anklagades för att förfälska Rysslands historia – enligt president Putin går det inte att ångra landets förflutna eller utmåla Sovjetunionen som en terrorstat utan att förfälska historien.

Hur förhåller sig Putin till Sovjetunionen och Stalintiden?

Alexandra Polivanova menar att Putin använder sig av alla argument som legitimerar den ryska statens storhet och grepp om situationen. Han bryr sig egentligen inte om Stalin, men att försvara Stalins 30-tal är ett sätt att legitimera den nuvarande ryska staten.

Memorial grundades i en folklig rörelse i Sovjetunionen på 1980-talet. Då var det perestrojka – reformering, omstrukturering – och glasnost – öppenhet – som gällde. Under 80-talet tillät kommunistpartiet familjerna att minnas vad som hänt i familjerna, minnas övergrepp och försvinnanden, men minnesarbetet sågs som en privat erfarenhet, inte en kollektiv erfarenhet eller ett samhällsmönster.

Alexandra Polivanova. Arkivbild.

I slutet av 1980-talet började öppnandet av gamla brev att bli en systemfråga, museer samlade ihop alla källor de hittade och arkiven öppnades för organiserad forskning. Minnesarbetet – memorial – började jämföra erfarenheterna och skapade ett helhetspussel av delarna.

I augusti 1991, i samband med Sovjetunionens fall, blev Memorial en NGO, en civilsamhällesorganisation, och en operatör av dessa folkminnen. Samtidigt började organisationen kritisera brott mot de mänskliga rättigheterna i samtiden.

1990-talet präglades av inomryska och nationella konflikter; i oktober 1993 uppstod en konflikt mellan presidenten och parlamentet då Memorial agerade medlare. Med första Tjetjenienkriget från 1994 fick organisationen en ny roll – det var fritt att åka till Tjetjenien och intervjua folk på plats. Men med andra Tjetjenienkriget kom Putin till makten, och allt förändrades.

Alexandra Polivanova säger att det är speciellt med en demokratisk öppning i ett land som saknar demokratiska traditioner. Öppenheten infördes uppifrån, det var ingenting som folket hade kämpat för att få igenom. I praktiken var det 70 års traditioner inom säkerhetstjänsten som dominerade och såg till att öppningen slöts. Säkerhetstjänsten är än idag den viktigaste kraften i den ryska statens sammanhållning.

Hon berättar att när Putin 2008–2012 lämnade över presidentskapet till Dmitrij Medvedev var det en manipulation, en gest. När Putin sedan återtog president makten blev det något helt nytt igen. Nu ställdes hårda krav på civilsamhällets organisationer. Många anklagades för att vara utländska agenter och utländska agenter ska rapportera till myndigheterna en gång i kvartalet. I juli 2021 stämde den ryska staten Memorial.

Hur vågar Alexandra Polivanova arbeta aktivt med Memorial i den situation som råder nu?

Hon berättar att det inte var så stor risk när hon först kom i kontakt med Memorial. Hon arbetade med ungdomar i demokratifrågor, och försökte popularisera frågor om demokrati. Idag är det givetvis svårare men allt material som Memorial har samlat in är säkrat, och digitaliserat.

Och framtiden – hur kan vi stoppa kriget och krossa Putins diktatur?

Alexandra Polivanova menar att det inte finns några enkla svar.

– Internationellt samarbete är enda vägen framåt. Att uppmuntra alla initiativ gentemot det jättesvaga civilsamhället i Ryssland. Att försöka stimulera krigsmotståndet i och utanför Ryssland. Så att vi till slut kan få se Vladimir Putin inför internationella krigsförbrytartribunalen i Haag.

Perspektiv på USA:s mörka historia

Carmen Sandiego

Internationalen 1/12 2022

På ett av de seminarier som anordnades av Bokförläggarna Röda Rummet på Socialistiskt Forum samtalade författarna Per Leander och Peter Widén som båda har skrivit om USA.

Per Leander, vars bok *Amerikanska mardrömmar* släpptes härom veckan och består av en samling artiklar han skrivit om USA:s kultur, historia och politik, berättade att när han började gå igenom sina texter som han skrivit under en tioårsperiod, så såg han ett par återkommande teman och en röd tråd som håller ihop boken.

– Det är förtrycket och förföljelserna av dem som är annorlunda, men också rädslan för det annorlunda. Från koloniseringen av Nordamerika och utrotningskriget mot kontinentens urinvånare, från häxjakterna på 1600-talet och McCarthyismens häxjakt på kommunister på 1950-talet, från slaveriet till afroamerikanernas underordnade ställning än idag, samt hur USA behandlade sina japanskättade medborgare under Andra världskriget. De internerades i läger enbart utifrån deras etnicitet, sa han.

– Jag har varvat dessa verkliga historiska händelser med analyser av hur skrällen har gestaltat sig i populärkulturen. Det är ju så att skräcklitteratur och skräckfilm ofta speglar sin samtid och tar sig an obekväma frågor och därmed ofta blir systemkritiska.

Peter Widén, vars bok *Svart historia – Slaveri, rekonstruktion, återförslavning* gavs ut förra året och fokuserar, som namnet antyder, på det amerikanska inbördeskriget och slaveriets historia. Han berättade om hur situationen för afroamerikanerna i Södern först blev radikalt mycket bättre efter nordsidans seger i inbördeskriget och slaveriets avskaffande, men att det sedan skedde en kontrarevolution som vred tillbaka dessa landvinningar.

– Den så kallade radikala rekonstruktionen direkt efter kriget innebar att svarta män fick rösträtt, segregationslagarna avskaffades och det byggdes skolor och de svarta erbjöds utbildning och sjukvård. Det här var demokratiska rättigheter som inte gick att avskaffa på demokratisk väg, eftersom de svarta tillsammans med progressiva vita var i majoritet i de flesta delstater i Södern. Därför var de reaktionära krafterna tvungna att ta till våld för att krossa de svartas nyvunna rättigheter, sa Peter Widén.

– Det följdes av en epok, som vissa historiker har kallat för neoslaveri, som på många sätt var mycket värre för de svarta än det tidigare slaveriet.

Per Leander ville dock avsluta med att ge mer en hoppfull bild av USA:s historia och framtid.

– Även om min bok ger en väldigt dystert bild av USA, så vill jag påpeka att det finns många progressiva krafter där också, och en stark tradition av sociala rörelser som har åstadkommit verklig förändring, som kvinnorrörelsen i början av 1900-talet, den svarta medborgarrörelsen på 1960-talet och Black Lives Matter-rörelsen idag, samt studentradikaler och freds-rörelser mot kriget i Vietnam och Irak. Lägg därtill att USA redan har haft två revolutioner, om man räknar inbördeskriget och slaveriets avskaffande som en sorts revolution.